

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
XLVIII
A
61
NAPOLI

XLVIII C 128
N. 61

HISTORIA JACOBITARUM,

Seu

COPTORUM,

In *Ægypto*, *Lybia*, *Nubia*, *Æthiopia* tota & parte *Cypri* Inſulæ habitantium.

Opera *Joſephi Abudacni*, ſeu *Barbati*, nati Memphis Ægypti Metropoli.

NAPOLI

OXONII,
E THEATRO SCELDONIANO

Anno Dom. M. DC. LXXV.

PRÆFATIO.

FIdes Chriſtiana in Ægypto ſub ipſis Evangelii initiis, SS. Apoſtolorum, & ſpeciatim D. Marci præconio, & auſpiciis olim plantata, pro ſoli feraciſſimi indole, egregia protenus incrementa fecerat: nimirum hic loci humaniores literæ Theologiæ famulari primum didicerant, hic Ammonius, Pantænus, Clemens, Tatianus, Origines, & terrarum orbi par Athanaſius, ut alios præteream, ortum duxere: hic omnis Aſcetica diſciplina nata & exculta eſt: hic temporum putatæ rationes, & ſolennitatis Paſchalis perpetua deſignatio, quæ exinde per encyclicas literas ad Eccleſias reliquas tranſmiſſa; hic de-

num menſium paucorum ſpatio, centum quadraginta hominum millia ſub Diocletiano ob fidem Chriſtianam cæſa, ſeptingenta in exilium acta, unde Æra Martyrum non immerito obtinuit. Nec certe alibi terrarum felicius pietas Chriſtiana radices egit, donec tertio ſeculo Arrium, & cum eo fœdiſſimam hæreſeos lernam protulerat; quibus per Nicenam Synodum, accedente Principum atque Epiſcoporum Orthodoxorum, cura profligatis, ſtatim, nimirum quarto ſeculo Eutyches Monaſterii Conſtantinopolitani Archimandrita, novas res in Eccleſia moverat; & à Concilio Conſtantinopoli coacto damnatus ad Dioſcorum Alexandrinum confugiens, cauſæ ſuæ patrocinium ab ipſo pe-

petiit & reportavit: unde labes illa per Ægyptum ſparſa, à Jacobo Syro Barradienſi nomen, & incrementa deinceps acceperat. Quæ ſecta exinde magis invaluit ſeculo 5. ineunte Imperium Leone parvo, & ſuccedentibus Zenone Iſaurico, & Anaſtaſio; donec ſub Juſtino, & Juſtiniano in ordinem cogeretur; qui principes ſeculari brachio Concilii Chalcedonenſis decreta munientes, Orthodoxis Melchitarum nomen fecere. Cum ergo acrius in diſſentientes animadverteretur, & Præfecti Alexandrini, in pœnis exigendis modum exceſſiſſent; accidit per ea tempora ut Saraceni in Ægyptum facerent impetum; unde exacerbatis diutina injuria animis, malignius in publicam tu-

telam accingebantur Jacobitæ; imo cum à Sociis Chriſtianis, ac ſacri iſtius Nominis hoſtibus pariter eſſet timendum; in Mahometis patrocinio refugium quæſivere. Unde Impoſtor dixiſſe fertur, Benefacite Coptitis Ægypti, ſunt enim vobis genere, & affinitate juncti; *item*, Chriſtiano *Coptitæ* qui nocet, mihi nocet. *Atque utinam importuna perſecutio diverſa in Fide ſentientium per Hungariam, non pariter Chriſtianam rem afflixiſſet hoc ipſo ſeculo, miſeroſque in nefaria caſtra perpuliſſet.*

Porro cum Jacobitæ & Ægyptiaci ſive Coptitæ jugum Mahometicum haud ægre admitterent, à victoribus habiti, æquiorem ſervitutem Christianis reliquis

ſenſere; unde & numero ſunt etiamnum longe potiores, & Cyrillus Patriarcha Alexandrinus in ſuâ ad Uytenbogaert Epiſtola An. 1613. *Perſcriptâ, affirmat* Decies ſuperare numerum Græcorum; *addito hemiſtichio Homerico, pollai Ken dekades deuoiato, &c.*

De illorum præſenti ſtatu, ſiquidem non modo Terrarum tractu ab Europa noſtra occidentali, ſed, & dogmatis ſuis diſſideant; quæ referuntur, aut prorſus fabuloſa, aut ex partium ſtudiis parum candida habentur; nimirum ea Peregrinantium medullis inhæret fingendi libido, ut pro rerum geſtarum Hiſtoriis, Auditiones admirandas domum reportent: & natis in Religione

diſſidiis, id unum fere agitur, ut contumeliis, & criminationibus adverſarii vincantur. Cum ergo Joſephus Abudacnus *in ipſa Cairo natus, vir quidem parvus literatus, ſed inculpatis moribus, & rerum in patria ſua geſtarum teſtis locuples, brevem commentarium, de cultu & moribus Popularium ſuorum nuper contexuerit: non abs re futurum judicavimus ſi publica luce donaremus; præſertim, cum ſine magna temporis aut impenſarum jactura, & imprimi & perlegi potuerit.*

Prodibunt brevi, bono cum Deo, ex Typographeo noſtro Evangelii verſio antiquiſſima linguâ & Characteribus Copticis, necnon authenticæ ejuſdem Eccleſiæ Liturgiæ, quæ lectoribus eruditis non ingrata fore confidimus.

HISTORIA JACOBITARUM, Seu COPTORUM, *In Ægypto, Lybia, Nubia, &c* Habitantium.

CAPUT I.

De Nomine Jacobitarum.

MUlti antiqui Doctores Jacobitarum originem, & eorum á quibus ſunt oriundi nomen cognoſcere deſiderarunt: ſunt enim multi numero (ſicut poſtea oſtendemus) & multos erroreshabuerunt, & habent etiamnum in Religione. Illi non modo Iacobitæ appellantur, ſed Copti, atq; ab omnibus ferè Papi-

picolis in Europa *Chriſtiani per cingulum* nominantur. Quod ad nominis originem attinet, arbitrantur ſuperius citati Doctores, illos accepiſſe hoc nomen ab Antiquo eorum Patriarcha Alexandrino (ſunt enim illius ſedis ſubditi) vel ab aliquo Sancto, puta Jacobo Syro Barradienſi. Sed hoc non videtur eſſe certum; in Catalogo enim Patriarcharum, quorum meminerunt in Sacrificio Miſſæ, nulla fit hujuſmodi Patriarchæ mentio. Ideoq; hæc eſt maxime probabilis omnium ſententia, illos nimirum oriundos eſſe ab Antiquo illo Patriarcha Jacob filio Iſaac filio Abraham, nominato ſæpe in ſacris literis Iſrael (ut poſtea in altero Coptorum nomine videbitur.) Ac ſanè ſi hoc veriſſimum non eſſet, mul-

titudo Hebræorum, qui Ægyptum etiam incolunt, Iſraëlitæ, non autem Jacobitæ appellarentur; ſed quia Hebræi (qui per totum terrarum orbem innoteſcunt) hoc Iſraelitarum nomen adepti ſunt, volunt ab ipſis (quanquam in circumciſione conſentiant) differre hoc primo nomine Jacobi, & non Iſraelis. Adde quod ſunt Chriſtiani, non autem Hebræi, & id agunt ut diſtinguantur ab aliis Nationibus, quæ eaſdem regiones cum illis incolunt. Non habent igitur alterum generis ſui Authorem á Jacobitæ denominentur niſi ſupra citatum Patriarcham. Et hoc ipſemet etiam teſtari poſſum, me audiviſſe in exhortationibus, quæ publice privateque fiebant, eos vocari Iſraelitas, & Iſraëlis gregem, &c.

De ſecundo Nomine.

APpellantur quoq; ut ſupra diximus Copti, ab oppido Thebaidis celebratiſſimo, utpote quod commune eſt Ægyptiorum & Arabum emporium, vergens ad mare rubrum: quod & toti Ægypto nomen dedit, nimirum ut ſit *aia guptos* ſive *Koptos* vel *tées Koptoù.*

De tertio Nomine.

MIraberis fortaſſe, nec immerito, qua de cauſa ab Europæis *Chriſtiani della ceintura*, hoc eſt *Chriſtiani per cingulum* appellentur. Deſines forte mirari ubi noveris cauſam. Copti itaque (uti poſtea pluribus verbis in capite de Sacramento Baptiſmatis oſtendemus) in receptione

Sa-

Sacramentorum cingulo quodam utuntur, quo Sacerdos eum qui Sacramenta recipit ſolet cingere, & hoc quidem vocant cingulum caſtitatis, ut Chriſtus ait in Evangelio. Ab hoc ritu hocce nomen ſortiti ſunt.

CAPUT. II.

De Coptorum Antiquitate.

HActenus quidem de nomine & origine Jacobitarum diſſeruimus, & quandoquidem á Patriarcha Jacobo eos probavimus oriundos, ſequitur ſanè neceſſario, ſi de Antiquitate quæras, eos longe præceſſiſſe Salvatorem, ac Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum. Poſt vero ejus adventum (ut Eccleſiaſtica Hiſtoria narrat) á Divo Marco qui

in Alexandriâ concionabatur, ad fidem converſi ſunt. Ubi vero paſſus eſt Martyrium Marcus, cui ipſi adhæſerant acceptam ab eo fidem per totam Alexandriam, Ægyptum, Lybiam, Nubiam, &c. In quibus regionibus hoc etiam tempore habitant, diſperſerunt. Sed ſi de numero quæras, reſpondeo plures ſanè fuiſſe in Primitivâ Eccleſia, antequam Turcarum Imperio & eorundem Barbariei ſubditi forent, & in eos Mahometani ſuam exercerent tyrannidem. Sed præter has regiones quæ Jacobitis, ſive Coptis refertæ ſunt, reperiuntur etiam nonnullæ, aliæ quæ iiſdem non carent, quemadmodum Æthiopia tota, & pars Inſulæ Cypri, & ita quidem ut ipſos differre faciat Regio, non autem Religio.

Alexandrinus enim Patriarcha omnes ſupra allatas regiones in Spiritualibus regit, dat ipſis Metropolitas & Epiſcopos, & ejuſmodi homines: atque ipſis viciſſim Jacobitis qui in urbe Cathedrali habitant, nefas eſt quenquam eligere, aut conſecrare Patriarcham, niſi prius eorum ſententiis & ſuffragiis approbatum: & de his quidem hactenus.

CAPUT. III.

De Regimine eorum Spirituali.

SAtis hactenus (ut videtur) de Jacobitarum nomine & origine diſſeruimus; jam agendum de Regimine, & foro Spirituali. Sed antequam rem aggrediar, prius te monitum volo, Coptos eadem libertate non ubique frui.

Qui enim á Mahometanorum, ſive Ethnicorum jure ſimul & injuria tuti ſunt, majori libertate donantur in Eccleſiæ regimine, & tali quidem quali utuntur Papicolæ & Græci, ut multi narrant Hiſtoriographi. Qui vero in Ægypto, Lybia, Nubia, Thebaide, &c. Habitant, & Turcarum Tyrannidem ferre coguntur, juſſaque Barbari Imperatoris adimplere, tam liberi ſane non ſunt. Iam verò quomodo regantur in ſpiritualibus paucis, ac breviter expediemus.

Apud Iacobitas ſumma eſt Patriarchæ, quem vocant, dignitas. Poteſtatem verò ſumit á Prorege. ſive Bacha, qui Ægypto Imperatoris vice præeſt. Munus itaque ejus eſt in Chriſtianos poteſtatem ſuam (in ſpiritualibus ſci-

licet) exercere. Verbi gratia, ſi Jacobita aliquis Græcorum religionem, Papiſtarum, Armeniorum amplectatur, propria derelicta, tunc poteſt, imo debet illum in jus vocare. Si verò Mahometanus factus fuerit, tunc non poteſt: ſunt enim illi rerum Domini, nec licet Chriſtianis reluctari adverſus eos quibus inſerviunt. At ſi in illis regionibus degat quæ Turcis minime parent, veluti in Æthiopia, poteſt eum vocare, & rationem expoſcere quare á religione diſceſſerit, vel ſane anathemate ferire. Sed raro fit hoc hiſce temporibus; timet enim Patriarcha ne, qui fuerit in tali periculo, Mahometanus fiat, ubi nulla eſt ſalus, non enim curant illi ſalvari in Chriſto &

per Chriſtum. Et hoc tantum juris nunc poſſidet. Porro ſecurus non eſt de iis quæ ad Eccleſiam pertinent, cujuſmodi ſunt primitiæ, decimæ, feoda pro matrimoniis, item Elemoſynæ quas Chriſtiani in lecto decumbentes, ac morti proximi impertiuntur, aut impertiendas relinquunt; item ea quæ ſolent dare ii qui recipiunt Sacramenta, ſcilicet S. Ordines, Confirmationem, &c. de his enim nullam poteſt movere Controverſiam cum ſubditis. Si poſſint aliquid dare, ac quod conſtitutum eſt perficere necne, non multum intereſt: expectare debet morum liberalitatem, ſeu charitatem. Atqui hoc quidem de Spirituali Regimine quo ii quibus Turcæ imperant utuntur.

CAPUT IV.

De Electione Patriarchæ, Epiſcoporum, &c.

UBi obiit Patriarcha qui Clavum gerebat in Spiritualibus, domus Cathedralis Canonici poſt ipſius funera omnes ac ſingulos publicè hortantur, ut Deo preces fundant, eumq; rogent, ut auxilietur ſingulis per Spiritum, Sanct. quo eligatur novus Eccleſiæ ſuæ Rector, gratus illi, gratus hominibus. Inde ſtatim litteras mittunt, ac vocant Archiepiſcopos & Epiſcopos omnes; qui ubi convenerunt in Domo Cathedrali, eligunt aliquem ex ſenioribus Monachis, qui in Eremis habitant, ac Pœnitentiam, Jejunium, Caſtitatem, & omnia quæ pertinent ad mortificationem carnis, rigide videntur ſerva-

re & obſervare. Ubi verò electus fuit aliquis, illi minime aperiunt (quamprimum enim novit quiſquam ſe ad illam dignitatem vocari, fugit, nec libenter accipit munus) ſed vi capiunt illum, & in urbem ducunt, multiſq; precibus rogant, ut dignetur eſſe Paſtor Eccleſiæ, cum á Spiritu Sancto per Archiepiſcopos & Epiſcopos electus ſit. Ipſe verò multis & verbis & lacrymis reluctatur, ſeq; tanti oneri non poſſe ſufficere, nec parem ſe eſſe profitetur: tandem veluti precibus victus ſuſcipit onus. Illico ad Proregem ducitur, qui Ægypto tum temporis præeſt, à quo Jacobitarum Patriarcha conſtituitur, conceduntur & ea quæ primo petit, ut poſſit nimirum Eccleſiam regere ſecundum mores & inſtituta majorum.

Et hæc quidem de Electione Patriarchæ. Agamus jam de Epiſcopis. Illi ſiquidem eodem fere pacto quo Patriarchæ eliguntur, per vim enim capiuntur, & ad Patriarcham deducuntur, qui monet ne diutius tam ſacrum munus rejiciant ſeſe oneri, meminerintque ſe á Spiritu Sancto & vocatos & electos, eundem quicquid fuerit arduum ac difficile, facile redditurum. Ubi conſenſerunt, ſimili modo datur illis à Patriarcha vel Prorege facultas, ne cuiquam ſubditorum iis reluctari, aut in aliquibus adverſari liceat.

Ubi vero eligitur Archiepiſcopus, convenit Patriarcha cum Canonicis qui habitant in domo Cathedrali, atque ubi elegit eum, dat illi literas authenticas, quod & Prorex facit, ac talem poteſtatem,

qualis dari ſolet Archiepiſcopis, & poſt ipſius conſecrationem, mittit illum in provinciam quam ſortitus eſt. Eadem eſt ratio de Canonicis, Pretsbyteris, Prioribus Conventuum; qui quidem omnes primo reluctantur, tandem verò velut precibus victi acquieſcunt. Ex hiſce nulli á Turca hanc authoritatem accipiunt, aut ſaltem illius Confirmationem, niſi Abbates & Priores Conventuum. Alii ejuſmodi authoritate non indigent, cum ſint ipſi Subditi Patriarchæ vel Epiſcopo alicui.

CAPUT. V.

De Conſecratione Patriarchæ, Archipiéſcopi, & Epiſcopi.

Cum minime quotidianum, ſed rarum ſit conſecrare Pa-

triarcham, de Conſecrationis ordine pauca breviter narrabimus. Ubi præceſſit electio Patriarchæ (de qua ſuperius egimus) in Eccleſia Cathedrali, & omnibus aliis indicatur conſecrationis dies, illâ Cives omnes, & ii qui ſunt in urbi Memphis, extraneique multi in Eccleſiam in qua debet fieri Conſecratio conveniunt. Neque tantũ Chriſtiani, ſed & multi Principes Turcæ & Mahometani illuc concurrunt: rem enim cum raram, tum viſu maxime dignam exiſtimant. Conſecrationis hic eſt ordo.

Media nocte, incœpta Miſſa, ac poſt introitum, Epiſcopus unus è ſeptem qui Introitum inchoaverant, recedit & Sanctuarium ingreditur, ſecundus verò inchoat reliquam Miſſæ partem; ſecundo ſuccedit tertius, qui itidem ſuo

in

in celebratione Miſſæ munere fungitur, tertio quartus, & ſic de ceteris uſque ad ſeptimum; qui ubi exordium ſive Præfationem cecinit, relinquit Miſſæ partem alteram, ſeque confert cum reliquis in Sanctuarium, (de quo in ſequenti capite) in quo ſeptem ſunt gradus in circuitu, atq; in medio altare, ſupra quod Miſſa celebratur, continet: ſingulis verò gradibus inſiſtunt ſeptem Epiſcopi recti ſinguli ſupra unumquemque gradum, habitu Pontificali & Mitra ornati. Ac tunc Canonici & Miniſtri ceteri qui miniſtrant in Sanctuario, accerſunt Patriarcham cum ephod laneo in capite, & induſio lineo & cingulo, de quo ſupra in tertio nomine Ia-

co-

cobitarum. Cumque accedit ad primum Epiſcopum qui ſtat in primo gradu, legit periocham aliquam ex libro Pontificali qui appoſitus fuerat Patriarchæ capiti (dans illi ſcilicet animum & ſpem in Deo, ut Deus det illi gratiam quâ poſſit regere Eccleſiam ſuam.) Poſtquam legit periocham quæ deſignata fuerat, afflat illi ad os, dicens, *Sume Spiritum Sanctum*, quo peracto mitram illius ex capite aufert. Sic ſecundus in ſecundo gradu, tertius in tertio, & ſic de ceteris, ad ſeptimum uſque. Cum verò ad ſeptimum pervenit gradum, ſeptem Canonici domûs Cathedralis afferunt illi veſtẽ Pontificalem &

eorum unuſquiſque veſtis partem quâ ſe induat porrigit, (primus dat illi linteum quoddam quod humeris debet imponere, ſecundus induſium, tertius cingulum, & ſic de ceteris) idque additâ periochâ quâdam peculiari, ac veſtis partibus ſingulis deſtinatâ, donec omnes ſuum munus abſolverint. Poſtquam verò Pontificiam veſtem induit, ſedet in graduum Cacumine, & omnes Epiſcopi Mitram auferunt; ipſe vero imponit aliam capiti, Epiſcopiq; & Canonici omnes manui ejus dant oſculum, obſequium promittentes. Quo peracto, Patriarcha ipſe à gradibus deſcendit, Miſſam conſecrare incipit, & Sacramentum Euchariſtiæ omnibus iis qui Miniſtrant in San-

Ɛtu-

ctuario Epiſcopis, Canonicis, Archidiacono, & Subdiacono miniſtrare. Et hactenus quidem de Conſecratione Patriarchæ. De Epiſcopis ſi quæras, peculiare nihil adhibetur niſi quod in libro Pontificali deſignatum eſt. Et has Ceremonias Patriarcha ſolus Miſſam celebrans una cum Miniſtris qui inſerviunt efficit: poſtea verò omnes Epiſcopi ipſius ſubditi (ſcilicet Archiepiſcopi) vel ſaltem tres, inflexo genu manum ejus ſedentis ſuper Cathedram ad ſiniſtram Patriarchæ oſculantur; & hoc fit tantum ante Conſecrationem Sacrificii Miſſæ. Eadem eſt ratio Conſecrandi Epiſcopum. Conſecratur ſcilicet á Patriarcha eodem tempore, nec præterea quicquam fit, præter id quod pertinet ad Epiſcopos, afflat

ſtat nimirum Patriarcha, jubens ut accipiant Spiritum Sanctum.

CAPUT. V.

De Conſecratione Sacerdotum, Diaconorum, & Subdiaconorum.

FIt ea ſecundum ordinem Papicolarum, Græcorum ſc. de qua Conſecratione in Sacramento Ordinis breviter narrabimus.

CAPUT. VI.

De Forma Templi.

JAcobitarum Templa ab aliis, ſive Europæis ſive aliis, aliquo modo differunt: quem admodum, & aliquibus Ceremoniis utuntur, quibus Chriſtiani alii uti minime ſolent. Hunc igitur in modum ſtructa ſunt, ut habeant tres plateas ſive Alas, & tria Sanctuaria. In prima platea, quæ Sanctuario medioximo adja-

jacet, omnes Eccleſiaſtici, Nobiles, & Cantores manent; in ſecunda plebei & pauperes omnes; in tertia feminæ. In Sanctuario vero Sacerdos ſolus, & Miniſtri, ſcilicet Diaconus, & Subdiaconus; reliquis ingredi nefas, niſi habeant ordines majores ſacros. Et hoc de Sanctuario Majori quod in medio aliorum collocatum eſt. Alia verò duo Sanctuaria ſunt ab utraque parte majores, ubi volgo ſolet miniſtrari; iis utuntur Jacobitæ in Dominica Palmarum, & Feſto Natalis Jeſu Chriſti: cauſam videbis in ſequenti capite. Præter tres plateas ſupra allatas ſunt & loca alia peculiaria, vel pro Sacriſtia, ubi Sacerdos & Miniſtri ſacra veſtimenta induunt, vel pro Lipſana

&

& ſanctorum reliquiis, nec non pro eorundem imaginibus, quibus maxime dediti ſunt; vel pro fonte Baptiſmatis, &c. Et hæc omnia loca ſunt in Platearum ſupra dictarum circuitu. In tertia vero platea ubi feminæ manent, eſt & aliquando Piſcina in medio, quæ ſingulis annis in Feſto Epiphaniæ adimpletur aqua: ſed & de hoc in ſequenti capite dicemus. In tribus Plateis iſtis ſunt etiam, Oratoria, quæ aliis Religionibus, utpote Æthiopum, Armeniorum, Chaldæorum, Græcorum, &c. Inſerviunt: in iſtis diebus feſtis Miſſam celebrare ſolent.

CAPUT. VII.

De Ceremoniis Eccleſiaſticis.

PEculiares quaſdam Ceremonias habent illi ab aliis populis planè diſcrepantes, quas ſe á majoribus accepiſſe jactitant, & in hodiernam diem diligenter obſervant, ut nefas ſit vel latum unguem ab illis diſcedere. Tales ſunt illæ quæ ſolent fieri diebus Dominicis, & aliis Apoſtolorum, ſeu Martyrum feſtis. Scilicet die Sabbati ante Dominicam, vel die illa quæ feſtum alicujus Sancti præcedit, omnes in Templum nudis pedibus conveniunt, ſive

ſint viri ſive feminæ, quiqui poſſunt, pallium aliquod coopertorium afferunt, quo in Templo nocte illa dormientes ſeſe tegant & cooperiant. Templa habent in terra ſtoreis vel tapetibus contecta, ſecundum loci dignitatem; & poſtquam veſperæ & completorium celebratum eſt, omnes in Choro, cum Clerici tum ſeculares, una canunt orationes & hymnos ad veſperas completorium pertinentes; poſtea vero ſeſe conferunt in diverſa loca viri & feminæ ut dormiant (clauſus tamen eſt circuitus plateæ feminarum, ne homines & feminæ ſimul ſint) præter eos qui manent prope Templum; illi enim in ſuis ædibus cubant, & ante auroram per unam aut alteram horam, vocati prius á clerico quodam adve-

veniunt; ipſique qui in Templo dormiunt, & omnes qui ordines ſacros adepti ſunt, majores vel minores, ſe cingulo (de quo ſupra in primo capite diximus) cingunt, & in Chorum ſe conferunt, incipiuntque matutinas canere; poſtea hymnos, & horas Canonicas omnes (ſcilicet primam, tertiam, & nonam) quæ quidem veſperarum, & matutinarum horæ complectuntur ac continent quadraginta octo Pſalmos, omnes Arabica lingua recitatos alternatim. Pſalmum canunt ſinguli (ſcilicet Sacerdos, & majores populi) præter lectiones cum Evangelio, quæ prius lingua Coptica recitantur, poſtea veró Arabica, ut omnes qui adſunt poſſint percipere. Orationes, ſolæ Coptica lingua recitantnr, quibus peractis in-

choat Sacerdos Miſſam una cum Diacono, Subdiacono & Acolythis, (qui ſemper in celebratione Miſſæ debent adeſſe) ac ubi omnes ſeſe ſupplices terræ inclinaverunt, introitum lingua Coptica recitat Sacerdos ante januam Sanctuarii. Hoc peracto Sanctuarium ingreditur una cum Miniſtris in manu thuribulum habentibus, ac ter circuit altare benedicens illi; poſtea verò Clericus ad Sanctuarii januam accedit una cum hoſtia, vino & aqua, quæ quidem omnia magna modeſtia ab illo accipit Diaconus in Sanctuario, & coram ſacerdote illa ponit. Sacerdos verò omnia iſta ordine diſponit ut conſecrentur, poſtea quaſdam orationes & hymnos incipit, ac populus canentis vocem voce ſequitur; ſi

verò extent narrationes aliquæ ordinariæ alicujus ſancti, vel diëi feſti, illas ſacerdos lingua Coptica recitat: quibus perfectis Subdiaconus primam epiſtolam aggreditur, quæ quidem Epiſtola ex veteri Teſtamento fuerit, eamque Coptica lingua recitat, poſtea Subdianonus alter Arabicè recitat duas Epiſtolas, quarum altera ex Paulo Apoſtolo deſumitur, altera ex Catholica; & quibuſdam orationibus & hymnis recitatis, Evangelium, quod ſolet illa die legi, recitat. Poſtea præfationem Copticè ſolemniter ſacerdos inchoat, quam ſolus ſacerdos in ſanctuario coram omnibus, elata, claraque voce, Coptice recitat, Ubi hæ orationes, quæ fiunt ante Conſecrationem, peractæ ſunt,

panem,& vinum, populo religioſè auſcultante conſecrat. Conſecratione facta, ſacerdos ipſe primo ſacramentum ſumit, poſteum Diaconus, Subdiaconus, & alii Miniſtri; ſi vero adſint aliqui ex populo, ejuſdem hoſtiæ partem illi, communicat ſacerdos, & Cochleari argenteo, vel aureo ſanguinem iiſdem miniſtrat Diaconus ita ut omnes iſti unius hoſtiæ debeant fieri participes, quæ unam panis libram ad minimum æquat. Sed ante diſtributionem ſacramenti, ſacerdos calicem tenens,& Diaconus hoſtiam in patera ferens,egrediuntur è Sanctuario ambo ſeſe invicem reſpicientes, ita ut is qui præcedit,cancri more incedat, ſacerdos nimirum converſus ad Diaconum qui ſequitur; ſicque per

cho-

Chorum tranſeunt, inde per duas ſupra allatas plateas: poſtea verò ſimili modo, id eſt Diaconus retrorſum, converſuſque ad Sacerdotem redeunt inSanctuarium,& populus qui adeſt ſupplex capite nudo in genua procumbit,quibus omnibus peractis,duarum aut trium horarum ſpatio, aut circiter, Sacerdos lavat Calicem, ac Pateram cum manibus ſimul, bibitq; aquam illam, manibus prius minime exſiccatis, & manet ad Sanctuarii januam omneſque ad illum concurrunt, ipſe vero faciem eorum tangit benedicens illis; atque cum é Templo egredi incipiunt, Chorus hymnos, & Pſalmos lingua Coptica canit, Clericus verò quidam manet ad oſtium Templi, cum Calatho pleno hoſtiis non conſecratis, & ſingulis unam dat.

De duobus Sanctuariis extimis, de quibus ſupra diximus, in forma Templi Cap. *6.*

TEr tantum per annum illa uſui inſerviunt, in Feſto Nativitatis quidem ter, tres enim Miſſæ illa die celebrantur, ac neceſſe ut tres Sacerdotes ſacris operentur, & unus in ſuo Sanctuario Miſſam unam tantum celebret. Secundo *in Dominica Palmarum*, quæ dies valde ſolennis extat apud illos: & deniq; Feſto Exaltationis Sanctæ Crucis ſimiliter. In his igitur tribus Feſtis, tres Cruces ex ramis Palmarum conficiunt Sacerdotes, atque ſingulis Sanctuariis uni benedicunt, & hoc facto Proceſſionem, una cum illis qui ſunt in Eccleſia, faciunt, ac cruces in fluvium conjiciunt, alioſque ramos

benedictos in ædibus aſſervant.

De Piſcina, quæ eſt in tertia platea, ubi fœminæ manent, ſi quæras, illa in Feſto Epiphaniæ aqua adimpletur (tunc enim Baptiſmatis Chriſti fit Commemoratio) & ipſe Patriarcha, ſi adſit, conſecrat aquam illam, ſi verò abſit, quicunqué tunc præeſt in Eccleſia illius munere fungitur, & aquam conſecrat: quo peracto, & multis aliis Ceremoniis, hymnis Pſalmis, & Epiſtolis, Evangelio & aliis, tam Coptica, quam Arabica lingua abſolutis, qui præeſt exuit ſe, & veſtes deponit; poſtea ſeſe in piſcinam quater immittit, ac immergit, idque in quatuor piſcinæ angulis in Crucis ferme modum, & omnes qui adſunt illius veſtigiis inſiſtentes, idem faciunt in Baptiſmatis quaſi

memoriam, & vocatur dies illa *Gnitas*, i. e. Submerſio: quæ ceremonia conſecrationis aquæ per duas, aut tres horas extenditur, multis lampadibus, & candelis accenſis.

CAPUT. VIII.

De Indumentis Sacris.

QUia Jacobi filii ſunt, indeque Jacobitæ appellantur (ut videre eſt in primo capite) hanc ſanè ob rem, omnes ferè ceremonias Judaicas, & partem ſacrorum veſtimentorum in hodiernam diem obſervant; utuntur videlicet panno laneo in capite, atq; illud, non modo ii debent geſtare, qui Eccleſiæ miniſtrant, verum etiam omnes qui Eccleſiam ingredi volunt, alias non licet.

Utuntur præterea induſio ad terram uſque demiſſo, cum gemmis aliquibus, in modum crucis appoſitis pectori, dorſo, & extremis partibus prope terram; & manicis prope manum & brachia. Si verò Eccleſia pauper fuerit, pro gemmis, ſericum apponitur. Hocque ubi induerunt, cingulo, de quo ſupra egimus, cingunt, & ſacerdos ipſe ſolus manipulum in dextra manu fert; alii verò Miniſtri, ſcilicet Diaconus & Subdiaconus, & qui ſunt ordinis inferioris hoc facere nequeunt: & hoc diebus ſingulis utuntur. In ſolennibus vero, cum Pontifex nullus Miſſam celebrat; Sacerdos, Diaconus, & Subdiaconus, pallium ferunt cum cucullo in capite ſuper Pannum laneum. Nulli ferunt ſto-

lam niſi Ponfices. Habent quoq; aliqua velamenta ſerico confecta, quæ inſerviunt Miniſterio ſacramentali, ſcilicet quando Diaconus per veſtem interpoſitam tangit illud, non autem manibus nudis.

Obſervant etiam, nonnullas alias ceremonias ex veteri Teſtamento; quemadmodum abſtinere á cadaveribus mortuorum, & aliis multis, quæ in ſacris literis recenſentur. A pollutis animalibus, polluto ſanguine, item à ſuffocato abſtinent planè; & multa alia, quæ in veteri Teſtamento Judæis præcipiebantur, rigide ac, diligenter obſervant.

CAPUT. IX.

De Sacramentis in genere, & eorum uſu.

SAcramenta apud Jacobitas, ſicut & apud papiſtas, Græcos, Armenios &c. Sunt ſeptem, non tamen omnia diligenter obſervata; ſcilicet, Extrema Unctio & Auricularis Confeſſio, non ita rigide obſervantur, ut reliqua quinque. Confirmatio, una cum Baptiſmate, ſtatim datur, nec aliquis ordo obſervatur in receptione Sacramentorum ſed confuſè omnia. Similiter una cum Baptiſmate dant infantibus Euchariſtiæ Sacramentum ſub utraque ſpecie, ſæpius etiam Sacramentum ordinis una cum aliis duobus, & ordines ſacerdotium, quod nulli datur quin

prius viceſimum quintum ætatis annum aſſequutus fuerit. Ante Sacramenti Euchariſtiæ receptionem ſeculares ſolent aliquando Confeſſionis Sacramento uti, Eccleſiaſtici verò ferè nunquam. Matrimonium ſolenniter, magnaque pompa, & Muſicis, Inſtrumentis adhibitis, celebrari ſolet.

CAPUT. X.

De Baptiſmate.

SUpra diximus in capite de forma Templi, eſſe locum Baptiſmatis fonti deſtinatum, in quo eſt Piſcina, quæ Baptiſmatis tempore aqua adimpletur, quo peracto Sacerdos, una cum Miniſtris ſacris, prius indutis veſtibus ad fontem accedit, unaque omnes varias orationes, & hymnos à ſacertote prius

inchoatos lingua Coptica canunt, poſtea ſequuntur Epiſtolæ & Evangelium; ut ſupra in celebratione Miſſæ diximus, Incipit deinde Sacerdos Præfationem canere, atque omnes ferè orationes, & preces, quibus in menſa utimur, recitat. Inde aquam conſecrat, cui ſalis, & olei benedicti aliquantulum admiſcet. Offert verò infantulum quadraginta dies natum pater luſtricus, nec ulli fas, ne Matri quidem, aut obſtetrici, Eccleſiam ingredi, niſi cogat neceſſitas: ac prius accenſis multis lampadibus, & candelis, adſtantem coram fonte patrem luſtricum, interrogat Sacerdos, an ſacra Baptiſmatis aqua ablutum velit puerulum; quo annuente Exorciſmum recitat, & multas ceremonias licitas, quemadmodum multæ

ſolent nationes, ac infantulum manibus prehendens, totum in aquam ter immergit, addens verba illa quibus utuntur Chriſtiani in Sacramento, nempe, *Baptizo Te in Nomine Patris, filii, & Spiritus Sancti*, acceptoque albo linteo puerulum abſtergit, & oleo ſacro confirmat, omneſque articulos ungit. Poſtea Sacerdos ipſum veſtibus induit; & cingulo (de quo ſupra) cingit, nec poteſt á quoquam, niſi ab aliquo Sacerdote poſt triduum diſſolvi; ac tunc quidem iterum infantem ſpoliat, & aqua limpida eundem in vaſe figulino abluit, quam poſtea in fluvium, vel locum aliquem ubi poſſit evaneſcere, ejicit, Baptiſmatis verò aqua, per foramen aliquod, in ſubterranea loca emittitur.

Baptiſmus bis per annum ſolenniter celebratur, primo quidem Dominica Pentecoſtes, poſtea Dominica Paſſionis, (& tum datur infantibus, ut ſupra diximus.)

Sed ut in primo capite diximus, Circumciſionem diligenter obſervant, & hæc quidem fit die octava poſt partum. Neque tantum in majoribus obſervatur, ubi eſt magnus homium numerus, verum & in pagis, & ruri rigidiſſimè tenetur.

CAPUT. XI.

De Sacramento Confirmationis.

IN ſuperiori capite, ſacramenti hujus meminimus, cum Sacerdotem illud, infantulo Miniſtrare diximus; fit nempe à Sacerdote

olei conſecratio, quemadmodum confirmatio, neque enim expectat, donec Epiſcopus miniſtret. Ita ut ſit hoc diſcrimen inter Jacobitas, & Papicolas in hoc negotio, quod apud hos, oleum non niſi ab Epiſcopo conſecretur, apud illos nequaquam: quemadmodum & Confirmatio parvulis, una cum Baptiſmate adminiſtratur, idque à Sacerdote, apud Papicolas ſeorſim, idque ab Epiſcopo tantum.

CAPUT. XII.

De confeſſione Auriculari.

HOc ſacramento ferme nunquam utuntur Eccleſiaſtici, uti diximus, raro Laici, ac tunc ſeverè, ac rigidiſſime exercetur. Multi narrant Hiſtorici pecunias in Æthiopia, ubi Jacobitarum religio viget, ab eo qui pœnitentiam agit ſatis multas ſumere Confeſſores, cum præterea rigidam cogantur agere Pœnitentiam. In Ægypto verò, non dantur pecuniæ, niſi pro modulo ejus, qui pœnitentiam agit, Si nihil dederit, tunc à Templo abſtinere cogitur per aliquod tempus. Quæ verò ab illis Confeſſoribus

bus pœnitentia exhiberi ſolet, tam gravis plerumq; eſt, & in tam longum tempus extenditur, ut ſæpe ſex menſium, aliquando unius anni ſpatium excedat; atque interim Euchariſtiæ Sacramentum non participant. Pœnitentiæ hujus, talis eſt ut plurimum ratio. Bis aut ter per hebdomadam à cibo abſtinent, aqua ſcilicet & pane victitantes, perque ſingulas noctes quinquagies, aut centies ſeſe in terram proſternunt, oſculantur eandem orientem verſus, exiſtimant enim, unicam eſſe peccatorum ſpeciem, non autem variam, ut inquiunt Papicolæ.

Ca-

CAPUT. XIII.

De Sacramento Euchariſtiæ.

EUchariſtiæ Sacramentum ſingulis Dominicis, & feſtis diebus, Miniſtri, una cum Sacerdote Miſſam celebrantes, idque abſque Confeſſione (ut ſupra diximus,) ſumunt: ſolent tantum vigilia, quæ feſtum antecedit parare ſe, & à Cibo & Potu nocte illa abſtinere. Laici verò, peracta pœnitentia, quam præceperat Confeſſor, religiosè & collacrymantes ad portam Sanctuarii, nudo capite accedunt, ibiq; ſtantes linteum manibus tenent: Sacerdos verò fruſtum hoſtiæ dat illis, & Diaconus poſtea, Cochleari aureo, vel argenteo, vinum è Calice porrigit. Pariter, ſi Sacra Baptiſ-

tiſmatis unda abluantur quidam infantuli, quod ſolet etiam alias fieri quamduabus illis vicibus, de quibus ſupra; ad oſtium à patre luſtrico afferuntur, ac tunc Sacerdos fruſtulum hoſtiæ pueruli ori immittit, & digito in Calicem injecto, ori ejus admovet. Similiter ſi infans quiſpiam conſtituatur Diaconus, vel Subdiaconus, &c. Quod ſæpe fit ubi Pontifex aliquis Miſſam celebrat, ab eodem in Sanctuarium intromittiur.

CAPUT. XIV.

De Sacramento Ordinis.

HUjus Sacramenti meminimus, cum de Baptiſmate egimus ubi diximus, non haberi rationem ætatis in adipiſcendo quovis ordine, præterquam in Sacerdotio,

om-

omnes alios interim, tam majores, quam minores, qualicunque ætati, tribui. Fit vero hoc modo, Exempli gratia, ſi puerulus aliquis creetur Diaconus, cum non patiatur ætas rudis admodum, & tenera, eum regulas ordinis perficere, tunc aliquis ex ipſius propinquis, ſive pater, ſive mater, fidejuſſoris veluti loco, illas in pueruli gratiam obſervare debet, donec ſit ille, aliquantulum provectioris ætatis. Regulæ ordinis hæ ſunt. Bis ſingulis hebdomadibus jejunare, diebus Mercurii & Veneris, ab omnibus cibis ſanguineis, & lacte abſtinere, Quadrageſimali tempore jejunio, ad ſerotinum uſque tempus, corpus macerare, item feſtis diebus Eccleſiam adire, ibiq; Miſſam audire,
Offi-

Officium divinum ante Sacerdotis ordinem, nulli exequuntur, ac poſt viceſimum quintum annum, Sacerdotes ordinantur; qui quidem omnes, ſupra allatas regulas, ipſi coguntur obſervare. Qui verò recipitur in majores vel minores ordines, dat prius nomen Pontificis amanuenſi, & pecuniam aliquam Patriarchæ tradit (ſcilicet tres denarios monetæ Anglicanæ) ac conſecrationis tempore, Pontifex ante Sanctuarii januam ſtans, capillos ejus abſcindit, & capiti manu impoſita, capilliſque abſciſſis, in Crucis figuram benedicit illi, ac gratulatur ſimul, quod in Eccleſiaſticorum numerum aſcitus fuerit; inde in Sanctuarium ingreditur, atque ſuper ſedem Pontificiam ſedet, Miniſtrique ipſi cingulum afferunt,

runt, induti & ipſi induſio, & cingulo, & Pontifex in illum confert reliquos ordines, uſque ad Diaconatum; ceremoniis illis adhibitis, quibus Græci, & Romani utuntur: Quod, ſi de Sacerdotibus quæras, reſpondeo non eandem eſſe rationem: eliguntur quidem illi, ſed abſentes, ordinis tempore in Eccleſia capiuntur, ſed reluctantes, & per vim, precibus variis, ac verbis veluti victi, acquieſcere coguntur: poſtea, Sacerdotalibus veſtibus induti, ducuntur ad Pontificem in Sanctuarium, & ab eodē ordinantur, ut ſupra, quemadmodum apud alias gentes. Præter hoſce ordines, de quibus hactenus egimus, habent & ordinem alium, qui dicitur illis, Alcommus, quales ſunt vel Canonici, vel Confeſſores, iiq; uti di-

imus in ordine Presbyterii, à Pontifice conſtituntur, poſtq; multas monitiones ab eodem in Templo ordinantur, poteſtatemque accipiunt, peccata abſolvendi in confeſſione anriculari. Monentur verò à Pontifice, curam Templi ut habeant: munere diligenter fungantur: caſtè vivant, ut hoc pacto ceteris ſint caſtitatis exemplar quoddam: ubi verò hoc munere defuncti ſunt, Pontificatum adipiſcuntur, ut in capite de Electione Patriarchæ diximus.

CAPUT. XV.

De Sacramento Matrimonii.

MAtrimonium, ut in cap. de Sacramento ſcripſimus, magnificè, & ſolenniter celebratur: hoc pacto fit in Ægypto. Sponſus

ſus & ſponſa veniam primo petunt à judice Turca; qui enim ſub imperio Turcæ habitant, uxorem ducere non poſſunt, niſi prius impetrata venia ab eo qui vices Imperatoris gerit. Qua quidem impetrata domum Cathedralem adeunt ambo, dantque nomina ut inſcribantur, addita quadam pecuniæ ſumma, quam Patriarchæ ſolvunt: indicat ille diem nuptiarum, qua in Templum conveniunt; atque accenſis multis lampadibus & candelis, in ſecunda & tertia ala, in qua ſolent eſſe fœminæ, primò quidem, in prima orationes multas & hymnos canunt in Sponſi gratiam, eumque privatim monent atque hortantur: eundem poſtea in tertiam alam ducunt, atque una cum ſponſa ſedere jubent, ibiq; lectiones quaſ-

dam nec non Evangelium, quod ad matrimonium pertinet, ſolenniter recitant: ac ſi Sponſus fuerit Diaconus, ipſemet canet Evangelium, quod hac de cauſa pulpito impoſitum eſt in ſecunda ala, idque lingua Coptica prius, deinde verò Arabica. Iſtæ verò lectiones deſumtæ ſunt ex libro Geneſeos, ubi tractat de Abrahamo & Sara, deinde ex Paulo Apoſtolo. Evangelium verò ex Divo Johanne, de Nuptiis Galileæ. Quibus peractis, ſponſum per totam Eccleſiam ductitant ſolenniter, hymnos, ac Pſalmos cantitantes, & multis lampadibus, & candelis accenſis eum comitantur. Si verò Sponſus ipſe fuerit dives, ex tormentario pulvere multa artificioſe imitantur, & Muſicis inſtrumentis harmonicè canunt, ac tan-

tas nonnunquam in hiſce pecunias inſumunt, ut ſæpe numerus exedat tria millia coronatorum Gallicorum. Quod ad dotem quam vocant, artinet, quæ eſt Matrimonii veluti ligamen, Maritus uxori ſecundum Canones Eccleſiaſticos dare tenetur vigintiquinque coronatos Gallicos. Multi tamen Nobiles hoſce Canones non obſervant, ſummum enim dedecus exiſtimant, tam paucas pecunias tradere, dant illi ſiquidem centum, quingentos, imo ſæpe mille coronatos. Sponſa verò nullam dotem Marito affert: veſtes tamen habet illa, & ornamenta quædam, & nonnunquam domum. Ubi hæc peracta ſunt ducuntur ambo magnificè domum, ibique per multos dies laute vivunt, ac genio indulgent; & poſt-

quam ſecunda Matrimonii nox peracta eſt, in ſecretum cubiculum ſecundum uſum convenit uxorem maritus, ac ſequenti die matutino tempore virginitatis ſignum oſtendere debet coram omnibus, hoc eſt ſanguinem illum qui effluxerit ex perfracta pellicula illa quæ medicis virginitatis ſignum eſt, & dicitur hymen, qui quidem ſanguis induſium maculare ſolet: ſin minus id fiat, malè audiet Sponſa, & ſi jure ſuo uti voluerit, Sponſus mittit illam rurſus ad parentes, qui cogentur omnes ſumtus perſolvere quos prius erogaverat ſponſus.

CAPUT. XVI.

De Sacramento Extremæ Unctionis.

EXtrema Unctione ferè nunquam utuntur, ut neque Confeſſione Auriculari, neque Euchariſtia (nullam enim habent in Templo, quemadmodum Papicolæ & Græci, aſſervatam) Ægrotis tantum in extremo vitæ agone verſantibus porrigitur, ac ſi adſit Eccleſiæ Miniſter aliquis, ægrotum hortatur ut bono ſit animo, ſperet diuturniorem ac feliciorem vitam, ſin minus, à Parentibus vel propinquis confirmatur, atq; ubi è vita exceſſit, in Templum adducitur, ibique Sacerdos orationes aliquot & hymos funeribus inſervientes recitat, ac poſtea, vel in Eccleſia, vel in

Platea ſepelitur, domi deinde per quadraginta dies, inſuper uno poſt ſex menſes, necnon & in fine anni defuncto parentatur. Et hic eſt nobilium mos: pauperes verò, ac Plebeii mortis tempore, poſt tertiam diem, item quadrageſimam, ſex menſes, & annum unica die tantum mortuo parentant, ac funeris tempore ejus fit mentio; & domi & in Eccleſia, dum Sacerdos orationes aliquot recitat, & Arabico odore fumificat, ac thus ſepulchro infundit. Multæ præterea dantur pauperibus Eleemoſynæ, celebratur etiam Miſſa in animæ defuncti gratiam.

Cap-

CAPUT. XVII.

De Cultu Imaginum, & Reliquiis Sanctorum.

REligioſo Divorum Imagines colunt, ac venerantur, & quidem in eo omnes gentes quæ ſub ſole vivunt antecellunt. Habent illi (ut in cap. de forma Templi diximus) loca peculiaria quædam, in quæ ſuas reponunt imagines. Diebus feſtis coram illis accendunt candelas & lampades, & ſi quando accidat aliquid adverſi, aut immineat periculum aliquod, ad eas protenus concurrunt, ac ſeſe in terram proſternentes, & pectus pugnis percutientes, ab illis rigilioſe, & lacrymis multis auxilium petunt, ac ſeſe ſæpe juvari ab iiſdem credunt. Nul-

lum ſculptile habent, quia idola eſſe exiſtimant; habent tantum ligneas imagines depictas Græcorum more, nec novis, quemadmodum Papicolæ utuntur imaginibus, ſed ſolum Virginis Mariæ, item Doctorum primitivæ Eccleſiæ, Georgii, Theodori: item Martyrum, Antonii, Marci, & Divorum Patrum. Imaginem Dei Patris, & Spiritus Sancti non habent, ſed Chriſti, quem una cum matre in ædibus privatis depictum habent, & colunt religioſe. Atque hactenus de cultu imaginum.

CAPUT. XVIII.

De Monachis, & Monachorum habitationis loco.

MOnachi apud Jacobitas, atque ii, quos in genere Religioſos Galli vocant, acerbius vivunt multo quam qui apud Europæos verſantur. Obſervant ſcilicet antiquum, quaſi Divi Antonii ordinem, & Macarii; qui primi fuerunt apud illos, atque ea loca in quibus olim habitarunt, etiamnum incolunt, nempe Thebaidam vel Scytiam, quæ ſunt partes Ægypti. Ab omnibus cibis qui libidinem excitant diligenter abſtinent: toto vitæ curriculo, pane ſolo, & leguminibus quibuſdam veſcuntur, præterquam Paſchatis tempore & Natalis Chriſti.

Tunc enim ova & piſces, ſi forte invenire poſſint comedunt. In cultas urbes nunquam proficiſcuntur: ſoli è Monaſterio exeunt Priores & Miniſtri Monaſteriorum, ut ſtipem cogant. Si verò aliquando neceſſitate, quæ, ut vulgo dicitur, ſuprema lex eſt, cogatur exire aliquis, impetrat prius ab Abbate, vel Priore veniam, quæ ipſi in certum tempus conceditur, quod ſi intra illud non redierit, dat pœnas, & rigidam cogitur agere pœnitentiam. Noctes, ac dies in exercitiis ſpiritualibus, & orationibus verſantur, præter laicos, qui Miſſæ celebrandæ non inſerviunt. Clerici verò qui Monaſterio aliqua in re inſerviunt, munere ſuo debent fungi. Monachi non delicatis, ac ſericis, ſed duris, ac pauperrimis veſtibus

induti incedunt. Nullus enim ex iis veſtem toto vitæ curriculo ferè mutat, ſed ſi quando dilacerata vel diſrupta fuerit, panniculamentis operiunt: veſtiuntur illi ſcilicet induſio, & ſupra induſium toga ex lana craſſiori confecta. Nudis pedibus ſunt in Monaſterio: in itinere calceis nonnunquam utuntur. Cuculum gerunt, & pileum in ollæ formam fabricatum. Nullum habent in capite ſignum, quemadmodum Papicolæ, & Græci habere ſolent. In Eremis ubi habitant, nefas eſt mulieri, vel brutæ fœminæ verſari, nec vir quiſquam in Monaſterio poteſt tranſire ad Monachatum. Omnes ferme ſingulis hebdomadibus deſtinantur ad opus aliquod mechanicum, quemadmodum ad mandanda terræ

ſemina, vel ad agros inarandos, vel ad molam, vel ad Clibanum. Ita ut nunquam per otium terant tempus, ſed ſemper vel operi vel precibus, vel aliis conficiendis, vires ac nervos adhibeant. Studia divina ſunt illis, nimirum vitæ Sanctorum, & libri aliquot Spirituales ad orationem pertinentes, in quibus animum ſedulo debent exercere. Quadrageſimæ tempore, maxima ex parte qui provectiori ſunt ætate, in Eremis dies ac noctes *monoi* verſantur. Jam agendum de Sacris Virginibus, quas quidam Religioſas vocant, ſunt enim apud Jacobitas quemadmodum apud Papicolas & Græcos. Illæ ſemper clauſæ manent in Monaſteriis, neque unquam egrediuntur, niſi cogat neceſſitas quaſ-

dam

dam ex iis, quæ primas partes agunt, vel principatum tenent, exire, quia fortaſſe utilis erit exitus, & Monaſterio conducet. Veſcuntur in omnibus, quemadmodum Monachi quorum antea meminimus, præterquam quod nullum habent illæ commercium cum advena, ceu allophylo, niſi in Monaſterio, ubi ipſæ clauſæ ſunt; vel in Refectorio, vel in Choro, ubi licet illis ſeſe invicem videre. In Monaſterium nulli intromittuntur, niſi velint Anathemate feriri. Licet tamen nonnunquam Nobilibus fœminis, venia prius à Patriarcha impetrata, ingredi, ut Monaſterium inviſant, & eleemoſynam exhibeant. Solent autem Monaſteria iſta in cultis urbibus fabricari, juxta Eccleſiam aliquam, ut Miſſam diebus feſtis audire poſſint,

CAPUT. XIX.

De Jejunio.

QUater ſingulis annis ſolent illi jejunare, Primò Quadrageſimali tempore, à Dominica Septuageſimæ ad Paſchatem uſq;, idq; obſervant tum Laici, tum ii quos Religioſos vocant Galli, omnes denique, qui decimum ſextum ætatis annum attigerunt. Pane ſolo, & leguminibus, atque herbis, oleo olivarum nequaquam conditis, veſcuntur, ac ſemel duntaxat per diem, veſpertino ſcilicet tempore. Secundum Jejunii tempus eſt adventus à decima quinta die Novembris, uſque ad Natalem Chriſti quæ incidit in 25. diem Decembris. Ac tunc quidem à

carnibus, & lacte abſtinent, cùm piſcibus liceat veſci. Tertiò in gratiam Beatæ Virginis jejunium celebrant; inchoatur autem viceſima quarta die Septembris, & deſinit Aſſumptionis tempore, hoc eſt decimo quinto menſis Auguſti. Quartò, ac poſtremò in gratiam Petri, & Pauli Apoſtolorum inchoatur jejunium prima Dominica Pentecoſtes, & uſque ad feriatum eorundem diem productum, qui incidit menſe Junio, ſed non eſt certò conſtitutum jejunii ſpatium, fit enim ſecundum Paſcatis curſum. Et hoc tempore, ut & Adventu, piſces comedunt, non autem dum in gratiam Virginis Mariæ jejunant, quemadmodum, nec Quadrageſimali ſpatio.

CAPUT. XX.

De Peregrinationibus Religionis ergò.

SOlent Jacobitæ Peregrinationes quaſdam ſuſcipere, religionis ergò. Verbi Gratia, multa extant loca in Ægypto ubi Sanctorum corpora, & imaginis Beatæ Virginis aſſervantur, de his ſentiunt illas egregia multa miracula edere. Plerumque verò ſolent circa mediam Quadrageſimam, Hieroſolymam proficiſci, & quia iter non eſt tutum à Latronibus, ceu Arabibus, in Ægypti Metropoli ſolent omnes congregari, ſive Jacobitæ fuerint, ſive Græci, ſive Europæi, Mercatores, Artifices, Peregrini, perinde eſt. Poſtea in unum coeunt corpus (unam Caravanam vocant illi)

illi)numerus verò tantus eſt Peregrinantium nonnunquam,ut quinquaginta,ſæpeſexaginta hominum millia excedat. Poſtquam ita in unum coadunati ſunt, camelos conſcendunt, & ſeſe viæ committunt, atque ita duodecim, vel quindecim dierum ſpatio,Hieroſolymam perveniunt. Sed antequam illuc pervenerunt,primò Gazam urbem ingrediuntur, deinde Cateam, inde Ravilay, in tribus hiſce locis omnes vectigal Turcæ pendere coguntur,octoCoronatos,qui ſunt ſubditi, duplum dant reliqui, nimirum ſexdecim cum Hieroſolymam pervenerunt: rurſus quatuor coronati dandi ſunt áſubditis,à ceteris octo, atque in hoſpitio quodam commorantur dum Hiroſolymis degunt, & per ſanctam ſeptimanam integram, loca ſacra inviſunt.

Die

Die veró Sabbati congregantur omnes in Templo Sepulchri, ibique Miſſam audiunt, quam omnes Pontifices qui adſunt, ſeparatim in variis ædiculis celebrant. In ædicula Sepulchri, ſolus Jacobitarum Patriarcha ſi adſit, ſin minus ipſius Vicarius cum aliquibus Eccleſiaſticis Abyſſinis (ſuper quos, ut aiunt, lux è Sepulchro Sancto egreditur) hora conſecrationis miſſam celebrat. Cuſtodes verò Turcæ candelas, & Lampades omnes in Templo die illa accenſas extinguunt, quæ poſtea à Luce divina, quæ egreditur è Sepulchro accenduntur. Sed hoc figmentum eſſe multi arbitrantur, & revera figmentum eſt. Potuit (ut multi teſtantur) hoc fuiſſe antiquitus, cum rari eſſent illi, qui Chriſtianam religionem profite-

ren-

rentur. Nunc vero cum fides per totum terrarum orbem diffuſa expandatur, hiſce miraculis opus non habemus: ſed tamen ut bene ſentiant Turcæ de Religione Chriſtiana, Technis iſtiuſmodi, quæ tamen nihil invehant mali, pietati Chriſtianæ credulis ſimplicium animis ſolent illudere; fingentes luce quadam quæ ex Sepulchro emicuerit accenſas lampades, cum ii lampadem è Sepulchro ſuſpenſam accendant, atque ex eadem miniſter ceteras accendat, cum antea extinctæ fuiſſent. Et hoc quidem fit à Jacobitis, ſive Æthiopibus, quia illi ſoli, ut antea diximus, in Sepulchri ædicula, Miſſam celebrant. Europæi multi hoc credunt, Græcis & Chaldæis in hoc negotio imponere *adunaton*.

Ubi

Ubi prima dies Paſchatis præteriit, loca Sancta quæ ſunt extra Hieroſolymam inviſunt, utpote Bethlehem, Jordanum fluvium, & Paſſionis reliqua loca, idque fit per totam Paſchatis hebdomadem, quibus peractis, redeunt omnes in Patriam. Sed habent etiam loca peculiaria quædam in Ægypto, ad quæ ſe religionis ergo conferunt, præcipue verò Virginis Mariæ Templum ſolent adire. Exiſtimant enim, octava die Septembris, quæ eſt Virginis Natalis, Beatam Virginem, una cum quibuſdam ſanctis, phantaſtico quodam modo in circuitu Sanctuarii apparere. Iſtud ut videant multi in Templum concurrunt.

Habent & loca alia Sanctis dicata variis, utpote Divo Georgio,

D.

D. Antonio, & aliis, & quoniam multa dicuntur edere miracula, plerique eo concurrunt religionis ergo, & animalia ſecum adducunt, in ſancti ipſius gratiam, eaque immolant, cumque eadem in Templum coxerint, in eodem comedunt.

CAPUT. XXI.

De cibis & ratione Victus.

CUm intenſiſſimus ſit calor, quo appetitus langueſcit, ac ſitibundi in hepate ſpiritus, ad potum exacuuntur, reſarciunt & reficiunt corpora, nimio æſtu languentia, beneficio cibi aut potus frigidi, ceu alimentorum frigidorum ſuffectione, quibus abun-

dat

dat regio: & licet ſingulis feré diebus boum ſex, ovium duodecim millia mactentur, malunt tamen maxima ex parte, lacte, herbis, & aliis veſci Bis tantum aut ter per hebdomadem carnes comedunt Laici. Reliquis diebus, vel piſcibus, vel lacte, vel herbis veſcuntur; diebus vero Mercurii, & Veneris præter piſces, & herbas nihil comedunt. Comedendi modus hic eſt.

Duplicatis ſub ſe genibus terræ inſident, circa menſam coram illis extenſam. Eccleſiaſticus ſi quis adſit, accepto pane, & in fruſtula manibus (cultro enim nefas eſt) diviſo, ſingulis, poſtquam menſæ benedixit, fruſtulum porrigit, quo accepto, ſeſe omnes ad comedendum accingunt.

CAPUT. XXII.

De Educatione Liberorum, & Scholis publicis.

INſtituuntur apud Jacobitas Liberi in Scholis Publicis, in quibus Sacras literas, & honeſtos Mores addiſcunt; non ſunt enim ſcientiarum ſtudia; diſcunt tantum legere, & ſcribere, tum Arabice, tum Coptice. Solent præterea pueruli in iſtis Scholis Pſalterium totum, & Pauli Apoſtoli Epiſtolas, memoriæ mandare. Plerique Arithmeticam, & Geometriam addiſcunt, ſunt enim hæ duæ artes iis apprime utiles, & neceſſariæ propter inundationem Nili: perduntur enim agrorum termini, & metiri terram oportet, & annuos proventus harum artium beneficio numerare.

CAPUT. XXIII.

De Exercitio Nobilium, & Plebeiorum.

NObiles maxima ex parte, Principibus Turcis ſolent eſſe à Secretis, Cancellarii, Quæſtores, munerum regalium Procuratores, vectigalium ac decimarum Oeconomi, &c. Ita ut totum Turcæ Theſaurum, quem ab illa regione evehit, habeant præ manibus. Solent alii eſſe Arithmetici, alii Geometræ, qui terram metiri poſſint, & pecuniam, quæ ex Ægypto educitur, numerare. Plebeii verò, vel ſunt opifices vel ſervi. Opifices omnes artes exercent, vel enim ſunt Aurifabri, vel Gemmarii, vel Sutores, vel Fabri, vel Sartores,

vel Cæmentarii, vel Sculptores, vel Architecti, &c. Servi veró tam Turcis, quam Chriſtianis, & Hebræis inſerviunt. Et hæc de Jacobitis hactenus, quæ quidem etſi inelegantiora videbuntur, dabis veniam, & ad majora animum accendes, hiſce interea fruere.

FINIS.

A01 1469805

A. 68.

BIBLIO
Vittor
XL